

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ **S. Sayısı : 454**
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu Tasarısı ve
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/772)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.Gn.Md.18/101-2010/04115

16 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.5.1986 tarihinde kararlaştırılmış olan «Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanun Tasarısı» ve gerekçeleri ekte gönderilmiştir.
 Gereğini emirlerine arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

MADDE GEREKÇELERİ.

Madde 1. — Ortadireğin altında yer alan ve sosyal güvencikten mahrum olan kesime sosyal adalet ilkelerine uygun olarak yardımda bulunmak ve onları desteklemek için sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın teşvikine ilişkin maddedir. Bir yandan sosyal adaleti sağlamaya yönelik çalışmalar yaparken diğer yandan gelir dağılımına belli ölçüler içerisinde adalet getirecek olan bu yardımlaşma ve dayanışma ile fakrî zaruret içinde bulunanlara imkân sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 2. — Fonun il ve ilçelerde kurulacak vakıflar kanalıyla yapılacak yardımlar toplumda iki kesimi tefrik etmektedir. Fakrî zaruret içinde olan ve sosyal dayanışmadan istifade ettirilerek ele muhtaç edilmeden hayatını devam ettirecekler birinci kesimi meydana getirecektir. İkinci kesim ile küçük bir itme ile topluma kazandırılacak kişilerdir. Bu kişilere geçici olarak yapılacak bir yardımlar, bunları topluma kazandıracaktır. Bu yardımlar, istihdamı artırıcı etki yapacağı gibi, diğer yandan üretimde azda olsa katkıda bulunmasını sağlayacaktır.

Madde 3. — Bu madde ile Başbakanlığa bağlı bir fon kurulmaktadır. Fonun kasa görevini T.C. Merkez Bankası yürütecektir.

Madde 4. — Fonun ana gelir kaynağının diğer fonlardan % 10'a kadar nispetle yapılacak aktarmalardan olması esas kabul edilmiştir. Bu sosyal adalete en uygun bir çözümdür. Çünkü fon gelirlerinin büyük bir kısmı yüksek gelir grupları ile zenginlerden alınan kaynaklardır. Böylece zenginlerden alınıp, sosyal güvencikten yoksun; fakir ve muhtaç durumdaki kişilere aktarma yapılacaktır.

Diğer gelirler ise, muhtelif vergi ve ceza ile Orman İşletmesi döner sermayeden yapılacak kesintilerden meydana gelmektedir.

Gelir ve kurumlar vergisine eklenen % 1'lik kısım tamamen yüksek gelir sağlayan mükelleflerden alınacaktır. Ücretli ve memurlar istisna tutulmuştur.

Maddenin son paragrafı, fon adına yapılacak tahsilat ve kesintilerin fona aktarılma tarihini tespit etmektedir.

Madde 5. — Fonun çalışma usul ve esasları ile vakıflara dağıtılacak kaynakların dağıtım esaslarının yönetmelikle tespit edileceği, bu madde ile hükme bağlanmaktadır.

Madde 6. — Fonu, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu denetleyecektir. Böylece, denetimin idarenin dışında ve denetim konusunda ihtisaslaşmış bir kurul tarafından yürütülmesi sağlanmış olacaktır.

Madde 7. — Bu madde ile getirilen yenilik çok önemlidir. Türk toplum hayatında bir çok örneği olan güçlü ve fonksiyonel vakıflar, ülkenin bütün il ve ilçelerinde toplumun hizmetine yeniden sokulmaktadır.

Vakıf mütevelli heyeti önceden belli edilmek sureti ile bu konuda siyasal yatırım yapmak isteyenlerle, ekonomik bakımdan çıkar sağlanmasına meydan verilmemesi amaçlanmıştır. Mütevelli heyette bürokratlar ile hayırsever vatandaşlar yer alacaktır. Mütevelli heyette siyasetçi kökenli sadece belediye başkanı vardır. Bilindiği gibi belediye başkanları mahallî çıkarları, parti ve siyasî çıkarları üstünde tutmakla temayüz etmişlerdir.

Vakfın amacı ve yardım yapılmasında uygulanacak ölçü ve kriter ile bunların tespiti usul ve esasları ve diğer hususlar vakıf senedinde yer alacaktır.

Madde 8. — Vakıflar merkezdeki fondan destekleneceği gibi mahallî imkânları da harekete geçirecek şekilde organize edileceklerdir. Mahallî idareler bütçelerinden ayrılacak % 2'lik miktar ise, o mahallî idarenin bulunduğu yer vakfına aktarılacaktır.

Madde 9. — Fon ile vakıflara sağlanan diğer Devlet desteği ise, vergi muafiyeti ile sağlanacaktır. Ayrıca vatandaş desteği de teşvik edilmek istenmektedir. Çünkü vatandaşa ek muafiyet tanınmıştır.

Geçici Madde. — Kurumlar ve Gelir vergisinden alınacak paylar 1986 tarihinden başlayarak yürürlüğe girecektir. Ayrıca bu madde ile mahallî idarelerin bütçelerinde aktarma yapılması imkânı sağlanmış olmaktadır.

Madde 10. — Yürürlük maddesidir.

Madde 11. — Yürütme maddesidir.

GENEL GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyetinin 45 inci Hükümeti olarak işbaşına gelen Hükümetimizin 19.12.1983 tarihinde Yüce Mecliste okunan Hizmet Programında aynen şu ibareler yer almaktaydı.

«Hükümetimiz sosyal adaletçi bir hükümettir.

Sosyal adaletçilik, sadece belirli ideolojilerin, paşin hükümlü, kalıplaşmış formüllerin inhisarında değildir. Sosyal adaletçilik fukaranın yanında bulunmak, lafla olmaz. Bizim programımız, «Ortadirek» dediğimiz işçi, memur, esnaf, çiftçi ve emekliye müşahhas, pratik ve gerçekçi çareler getiren sosyal adaletçi bir programdır.

Aziz milletimizin mukaddes addettiği değerler sosyal adaletçiliğe en büyük önemi vermektedir. Bizim kıymet hükümlerimiz içinde, komşusu aç yatarken tok uyumanın kötülüğü vardır. Kişinin kendi nefsi için istediğini bir başkası için de istemesi şart koşulmuştur. Bir bedenın uzuvları gibi, toplumdaki fakir - fukaranın ızdırabının toplumun tamamını tesiri altına alacağına inanılmıştır. Türk toplumunu yaşatan, bütün siyasî, sosyal ve ekonomik krizlere rağmen dipdiri ayakta tutan bu sosyal değerler, ekonomik tedbirlerle de desteklenince, sosyal adalet, sosyal güvenlik ve sosyal barış sağlanacaktır.»

«İktisadî gelişimin hızlandırılması, sosyal dengenin iyileştirilmesi, fertlerin kabiliyet ve çalışmalarına göre gelişme arzularının teşvik edilmesi, grupları arasındaki gelir dağılımı farklılıklarının pratik ölçüler için azaltılması, bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının asgariye indirilmesi, fakirliğin kaldırılarak refahın yaygınlaştırılması iktisadî gelişme politikamızın esaslarına teşkil eder.»

Yukarıda bahsedilen genel prensipler içerisinde son ikibuçuk yıllık dönemde Türk Toplumunun temel unvanı olan ortadireğin güçlendirilmesi maksadıyla pek çok radikal tedbirler alınarak yürürlüğe konulduğu bilinmektedir.

Hükümetimiz bu defa, programda da ifadesini bulduğu gibi, fakirin fukaranın elinden tutmak, onu kimsesizlik ve çaresizliğin bitmek, tükenmek bilmeyen ızdırabından kurtarmak için işbu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu ile Yüce Meclisimiz nezdinde, vaatlerinden birini daha gerçekleştirmek için, Türk vatandaşının huzurundadır.

Türk toplumu dinimizin, geleneklerimizin, örf ve âdetlerimizin de etkisiyle sosyal dayanışma ve yardımlaşmaya çok büyük önem veren bir toplumdur.

«Komşusu aç yatarken uyuyabilen bizden değildir» hadisinin de ifade ettiği gibi sosyal yardımlaşma, dinimizin temel unsurlarından biridir.

Ülkenin gelir seviyesi yükseldikçe, sosyal güvenlik kuruluşları da kapsamlarını genişletmektedir. Bu arada hiç bir sosyal güvenlik kuruluşunun gücünün ulaşmadığı, yetmediği bazı münferit durumlar ortaya çıkmaktadır. Toplum vicdanını rahatsız edecek seviyede bulunan bu olayların sosyal adalet ilkeleri içerisinde halledilmesi ve bu gibi, hiç bir kişi ya da kuruluşun el uzatmadığı kimselere ulaşılması için, yeni bir sosyal güvenlik şemsiyesine ihtiyaç vardır.

Bu sosyal güvenlik sisteminin merkezden yönetimle değil, halkın yakından faydalanabileceği ve katkıda bulunacağı bir yapıda olması gerekmektedir.

Ankara'da oturan bir bürokratin Siirt'in bir köyündeki vatandaşa acil olarak eğilmesi kolay görünmemektedir. Fakat o köyün bağlı olduğu il ve ilçenin vali ve kaymakamının bu meselelerden haberdar olması çok daha rahat ve kolaydır. Dolayısıyla bu sosyal güvenlik sisteminin yönetiminin, mülki ve mahallî idareciler tarafından yürütülmesi elzemdir.

Türkiye'de bazen hiç bir sosyal güvenlik ve yardım kurumunun el uzatmadığı olaylar olmaktadır. Bu olaylar hem kamu vicdanını yaralamakta, hem de devletin itibarını sarsmaktadır.

Mesela mesleğe yeni başlamış bir doktor, polis memuru, işçi veya sosyal güvenlikli mahrum bir kişi ya eceliyle ya da bir kaza sonucu öldüğünde çocukları, eşi ortada kalmaktadır. Bu gibi insanların çocuklarının eğitimi, eşlerinin bir iş bulması, evi geçindirebilmesi için bir müesseseye ihtiyaç vardır. Bunun yanında küçük bir imkân sağlanması ile iş kurabilecek şehirlimizi, üretici kılınabilecek köylümüzü ve muhtaç yetimleri de sayabiliriz.

Sosyal Yardımlaşma Dayanışmayı Teşvik, bu açıdan gereklidir. Eğer halkımız kendi köy, şehir ve kasabalarında yardımlarını kanalize edebilecek bir kuruluşun olduğunu görürse, yardımlarını gönül rahatlığıyla sunabilecektir.

Halkımız yardımın yerine ulaşacağından tereddüt ettiği için potansiyeli olmasına rağmen bazı yardım kuruluşu ve vakıflarına katkıda bulunmaktan çekinmektedir. Dolayısıyla Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu hem bu sakıncaları ortadan kaldırarak yardımların daha iyi kullanılmasını için mahallî teşkilatlanmayı kuracak, hem de diğer sosyal güvenlik kuruluşlarının el uzatmadığı kişilere yardım edecek kaynaklar yaratacaktır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmanın Teşviki Kanununun uygulanması sayesinde ülkemiz pek çok Batı ve hatta Doğu ülkesinde görülen, vicdanları inciten dramatik manzaralara sahne olmaktan çıkacaktır.

Diğer taraftan küçük bir itici güçle, topluma kazandırılacak insanımız da bu Kanundan yararlanacaktır.

Bu Kanunun fiiliyata geçmesiyle teknik eğitim ve öğretimden geçirilen ve bir zanaat sahibi yapılan vatandaşımız hem Devleti, hem de hayırsever vatandaşlarımızca da desteklenen vakfı yanbaşında bulacaktır.

Sosyal Adaletin teessüsü, bir yandan da ülkemiz millî gelirlerinden alınacak payları dengeleyecektir. Tasarıda görüleceği gibi, yaratılan kaynaklar zenginden alınan değerlerdir. Böylece zenginden, yoksula doğru refah akışı sağlanacaktır.

Bin yıldır Anadolu'da yaşayan İslam-Türk medeniyetinin en köklü ve kalıcı kurumu yardımlaşma ve dayanışmasına en güzel örnek olan VAKIFLAR; sosyal, ekonomik ve kültürel icapların yerine getirilmesinde çağın ileri müessesesini yaratmıştır.

Osmanlı tarihinde vakıflar, eğitimden, alt yapıya, alt yapıdan yardıma muhtaç kişilerin korunması ve barındırılmasına kadar ekonomik olduğu kadar sosyal muhtevası da olan hizmet vermişlerdir. Ne yazık ki, son yıllarda gittikçe zayıflamış ve gücünden çok şey kaybetmiştir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununun yürürlüğe girmesiyle Türk vakıf hayatında da özlener canlılık yeniden ortaya çıkacaktır. Fonda yılda toplanması planlanan 200 ila 400 milyar liranın vakıflara aktarılmasıyla, güçlü ve fonksiyonel yaklaşık 750 vakıf Türk toplum hayatına girecektir. Bu güçlü vakıflara halkımızın itibarı ve desteği de o nispette fazla olacaktır.

Ortadireğin altında yer alan sosyal güvenlikli mahrum kesime, Devletimizin yanında hamiyetsever ve fedakâr vatandaşlarımızın da desteğiyle, hizmet etmek şerefi bir kere daha ortaya çıkacaktır.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/772

Karar No. : 37

23 . 5 . 1986

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 16 Mayıs 1986 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Komisyonumuza havale edilen «Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu Tasarısı», Komisyonumuzun 22 Mayıs 1986 tarihinde yaptığı 57 nci birleşiminde ilgili Hükümet temsilcilerinin de katılımıyla incelendi ve görüşüldü.

Bilindiği gibi, bir ülkenin gelir seviyesi yükseldikçe, sosyal güvenlik kuruluşlarının kapsamı da genişlemektedir. Bu, ülkemiz için de geçerli bir kuraldır. Bu arada hiç bir sosyal güvenlik ve yardım kuruluşunun ulaşamadığı vatandaşlarımız bulunmaktadır. Sosyal dayanışma ve yardımlaşmaya büyük önem veren toplumumuzun vicdanını rahatsız edecek seviyede bulunan bu vatandaşlarımızın durumlarının sosyal adalet ilkeleri içerisinde çözümlenmesi ve sosyal güvenlik kurumlarının el uzatamadığı bu kimselere ulaşılabilmesi için yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Tasarı ile, fakrî zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan, hiç bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan vatandaşlarla, geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkânı sağlanması ile topluma yararlı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişilere yardım etmek, sosyal adaleti pekiştirmek, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmek amacıyla Başbakanlığa bağlı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu kurulması öngörülmektedir.

Komisyonumuz, fon gelirlerinin il ve ilçelerde kurulacak vakıflar kanalıyla muhtaç durumda bulunan vatandaşlara dağıtılmasını, gerek türk toplum hayatında uzun yıllar yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örneklerini veren vakıfların yeniden toplumun hizmetine sokulması, gerekse il ve ilçelerde kurulacak bu vakıfların yardıma muhtaç kişilerin tespitinde ve gerekli yardımın yapılmasında daha sağlıklı kararlar verebileceği açısından olumlu bulmuş, daha sonra tasarı ve gerekçesi benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının Amaç, Kapsam ve Kuruluş başlıklı 1, 2. ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Fonun Gelirleri başlıklı 4 üncü maddenin (a) bendi, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kurulacak olan fonları da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiş; (e) bendine açıklık getirmek için «ödemeleri gereken vergiye» ibaresi «hesaplanan gelir veya kurumlar vergisine» şeklinde değiştirilmiş; fonun gelirlerini artırmak maksadıyla maddeye TRT reklam gelirlerinden pay aktarılmasını öngören yeni (f) bendi ile petrol ürünlerinin satışlarından fon için kesilecek miktarı belirleyen (g) bendi ilave edilmiş, takip eden bendlerin harfleri buna göre düzenlenmiş; Bakanlıklararası bürokratik işlemlerin kaldırılması ve maddeye işlerlik kazandırılması amacıyla yeni fıkralar eklenmiş, maddeye yeni eklenen fıkralarla paralelliği sağlamak üzere 2-nci fıkraya «Bu maddeye göre» ifadesinden sonra «(d ve (e) bentleri hariç)» ibaresi eklenmiştir.

Fonun çalışma usul ve esaslarını kapsayan 5 inci madde aynen kabul edilmiş, Fonun denetimini düzenleyen 6 ncı madde ise redaksiyona tabi tutularak sehven «Dayanışma Fonunun» şeklinde yazılan Fonun adı «Dayanışma Teşvik Fonunun» olarak düzeltilmiştir.

Vakıflara ilişkin 7 nci maddenin 4 üncü fıkrası müteveli heyetine seçileceklerin tespitinde en fazla yardım yapanlar şeklindeki düzenlemenin bazı mahzurları olabileceği düşüncesiyle değiştirilmiş, ilçe ve illerde valinin seçeceği üç kişi şeklinde yeni bir düzenleme getirilmiştir.

Vakfın gelirlerine dair 8 inci maddenin (a) bendi redaksiyona tabi tutularak sehven «Dayanışma Fonundan» şeklinde yazılan Fonun adı «Dayanışma Teşvik Fonundan» olarak düzeltilmiş, (c) bendine «bağış» ibaresinden sonra «(vatandaşlarca bağışlanacak kurban derileri dahil)» ibaresi ilave edilmiştir.

Muafiyetleri kapsayan 9 uncu maddenin son fıkrası «Fona ve Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.» şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Geçici Maddenin (a) bendinde sehven yer alan «3 üncü maddenin» ibaresi «4 üncü maddenin» şeklinde değiştirilmiş, yürürlük ve yürütmeye ilişkin 10 ve 11 inci maddeler Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, tasarının başlığı redaksiyona tabi tutularak «Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu Tasarısı» olarak değiştirilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Cengiz Tuncer</i> Kayseri Kâtip Üye <i>Kadir Demir</i> Konya <i>Hazım Kutay</i> Ankara <i>A. Şamil Kazokoğlu</i> Bolu <i>Şeyhmus Bahçeci</i> Diyarbakır (Muh. Şerhim Eklidir) <i>Togay Gemalmaz</i> Erzurum <i>Halil Orhan Ergüder</i> İstanbul <i>M. Turan Bayezit</i> Kahramanmaraş (Muhalifim) (Muh. Şerhim Eklidir) <i>Ayhan Fırat</i> Malatya (Karşıyım)	Başkanvekili <i>Fahrettin Kurt</i> Trabzon <i>A. Akgün Albayrak</i> Adana <i>Nabi Sabuncu</i> Aydın <i>İlhan Aşkın</i> Bursa <i>Metin Yaman</i> Erzincan <i>M. Oltan Sungurlu</i> Gümüşhane <i>Tülay Öney</i> İstanbul (İmzada bulunamadı) <i>Mehmet Budak</i> Kırşehir <i>Enver Özcan</i> Tokat (Karşı oy yazım ektedir)	Sözcü <i>Alaattin Fırat</i> Muş <i>Mehmet Deliceoğlu</i> Adıyaman <i>Hakkı Artukarslan</i> Bingöl <i>Ünal Akkaya</i> Çorum <i>İlhan Aras</i> Erzurum <i>İbrahim Fevzi Yaman</i> Isparta <i>Özdemir Pehlivanoğlu</i> İzmir <i>İsmet Ergül</i> Kırşehir <i>İsa Vardal</i> Zonguldak (Muhalifim)
--	---	--

MUHALEFET ŞERHİ

Muhtaç Vatandaşlara yardım fikrinin yanındayım ve bu amacı benimsemekteyim. Ancak, tasarı bu amacın arkasında politik bir hedefi gerçekleştirmeye yönelik olduğundan, Türk Hava Kurumu'nun gelir kaynaklarının tümünün, ihtiyaç olmadığı halde, Fona aktararak bu kurumun kapanmasına yol açacağı nedeniyle muhalifim.

M. Turan Bayezit
Kahramanmaraş Milletvekili

KARŞI OY YAZISI

«Sosyal İşler Komisyonu»na bile gönderilmeden, doğrudan Bütçe - Plan Komisyonu'na getirilen bu tasarı'nın hiçbir «sosyal» yönü olmadığı, sadece «akçeli» yönü olduğu; bu «Akçe derleme» ve «Fon» oluşturma tasarısının temelinde hiçbir genel ve objektif ölçü bulunmadığı; salt keyfi ve siyasi kullanım amacına yönelik bir tasarı olduğu gerekçeleriyle, tasarının tümüne karşıyız.

Şeyhmus Bahçeci
Diyarbakır Milletvekili

Enver Özcan
Tokat Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı : 454)

HÜKÜMET METNİ

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; fakrî zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan vatandaşlara yardım etmek ve sosyal adaleti pekiştirici tedbirler alarak gelir dağılımının adilane bir şekilde tevzi edilmesini sağlamak, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı teşvik etmektir.

Kapsam

MADDE 2. — Fakrî zaruret içinde ve muhtaç durumda bulunan, kanunla kurulu sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olmayan ve bu kuruluşlardan aylık ve gelir almayan (2022 sayılı Kanuna göre aylık alan kişiler dahil) vatandaşlar ile geçici olarak küçük bir yardım veya eğitim ve öğretim imkânı sağlanması halinde topluma faydalı hale getirilecek, üretken duruma geçirilebilecek kişiler bu Kanun kapsamı içindedir.

Kuruluş

MADDE 3. — Bu Kanunda öngörülen hizmetlerin gerçekleştirilmesi için Başbakanlığa bağlı ve T.C. Merkez Bankası nezdinde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu kurulmuştur.

Fonun gelirleri

MADDE 4. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunun Gelirleri;

- a) Kanun ve kararnamelerle kurulu fonlardan Bakanlar Kurulu kararıyla % 10'a kadar aktarılacak miktardan,
 - b) Bütçeye konulacak ödeneklerden,
 - c) Orman emvali satış hâsîlatından aktarılacak % 5'lik miktardan,
 - d) Trafik para cezası hâsîlatının yarısından,
 - e) Yıllık beyanname veren gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin ödemeleri gereken vergiye ilave olarak ödeyecekleri yüzde birlik miktardan, (mükelleflerce ödenen bu miktar vergi uygulamasında gider yazılamaz.)
 - f) Her nevi bağış ve yardımlardan,
 - g) Diğer gelirlerden,
- teşekkül eder.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU METNİ

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu Tasarısı

Amaç

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kuruluş

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Fonun gelirleri

MADDE 4. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunun gelirleri;

- a) Kanun ve kararnamelerle kurulu bulunan ve kurulacak olan fonlardan Bakanlar Kurulu kararıyla % 10'a kadar aktarılacak miktardan,
- b) Bütçeye konulacak ödeneklerden,
- c) Orman emvali satış hâsîlatından aktarılacak % 5'lik miktardan,
- d) Trafik para cezası hâsîlatının yarısından,
- e) Yıllık beyanname veren Gelir ve Kurumlar Vergisine ilave olarak ödeyecekleri % 1'lik miktardan, (mükelleflerce ödenen bu miktar vergi uygulamasında gider yazılamaz.)
- f) TRT reklam gelirlerinden aktarılacak % 30' luk miktardan,

(Hükümetin Teklifi)

Bu maddeye göre Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu için tahsil edilen veya aktarılması yapılan miktar, tahsil veya aktarmayı takip eden ayın en geç 15'ine kadar T.C. Merkez Bankası nezdindeki Fon hesabına yatırılmak zorundadır.

Fonun çalışma usul ve esasları

MADDE 5. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu'nun çalışma usul ve esasları ile toplanacak kaynakların Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarına dağıtım esasları yönetmelikle tespit edilir.

Fonun denetimi

MADDE 6. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonunun denetimi Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır.

Vakıflar

MADDE 7. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunda toplanan kaynağın ülke çapında ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve aynı olarak dağıtılması ve bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalarında bulunmak üzere her il ve ilçede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları kurulur.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

g) Petrol ürünlerinin satışlarından her kilogram için kesilecek 1'er liradan (bu miktarı 5 katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.) •

h) Her nevi bağış ve yardımlardan,

ı) Diğer gelirlerden,

Teşekkür eder.

Bu maddeye göre (d ve e bentleri hariç) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu için tahsil edilen veya aktarılması yapılan miktar, tahsil veya aktarmayı takip eden ayın en geç 15'ine kadar T.C. Merkez Bankası nezdindeki fon hesabına yatırılmak zorundadır.

Bu maddenin (e) bendi gereğince, yıllık beyanname veren Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin ödemeleri gereken miktar söz konusu mükellefler tarafından hesaplanır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri tarafından fona ödenecek meblağın tarh, tahakkuk ve ödenmesine ait usul ve esaslar hakkında, Gelir ve Kurumlar Vergisinin tarh, tahakkuk ve ödenmesine ilişkin hükümler uygulanır.

Bu maddenin (d) ve (e) bentleri uyarınca vergi daireleri ve saymanlıklarca, tahsil edilen fona ait paralar, tahsilatın yapıldığı ayı takip eden ayın sonuna kadar Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenecek esaslara göre, T.C. Merkez Bankasındaki fon hesabına gönderilir.

Fonun çalışma usul ve esasları

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Fonun denetimi

MADDE 6. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunun denetimi Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır.

Vakıflar

MADDE 7. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonunda toplanan kaynağın ülke çapında ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdi ve aynı olarak dağıtılması ve bu Kanunun amacına uygun faaliyet ve çalışmalarında bulunmak üzere her il ve ilçede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakıfları kurulur.

(Hükümetin Teklifi)

Mülki idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde, belediye başkanı, emniyet müdürü defterdar, millî eğitim gençlik ve spor il müdürü, sağlık ve sosyal yardım il müdürü ve müftü; ilçelerde, belediye başkanı, ilçe emniyet üst görevlisi, malmüdürü, millî eğitim gençlik ve spor ilçe müdürü, sağlık ve sosyal yardım bakanlığının ilçe üst görevlisi ve müftü vakfın müteveli heyetidir.

Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

Vakıf senedinde tespit edilen miktar üzerinden vakfa en fazla aynı veya nakdi bağış yapmış, hayırsever vatandaşlar arasından sırasıyla üç kişi birer faaliyet dönemi için müteveli heyeti üyeliğine seçilir.

Vakfın gelirleri

MADDE 8. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının gelirleri,

- a) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan aktarılacak miktardan,
- b) Mahalli İdare Bütçelerinden % 2 oranında ayrılacak paydan, (Köyler hariç)
- c) Her nevi fitre, zekât, bağış, teberru ve yardımlardan,
- d) İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden,
- e) Diğer gelirlerden, teşekkül eder.

Vakfın gelirlerinin dağılımının usul ve esasları Vakıf Senedinde tespit edilir.

Muafiyetler

MADDE 9. — Bu Kanunla kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları,

- a) Kurumlar Vergisinden, (İktisadi İşletmeler hariç)
- b) Yapılacak bağış ve yardımlar sebebiyle Veraset ve İntikal vergisinden,
- c) Yapacakları her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden, muafıdır.

Fona ve Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar Veraset ve İntikal Vergisinden muaf olduğu gibi bu bağış ve yardımlar Kurumlar ve Gelir Vergisi matrahından indirilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

Mülki idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde, belediye başkanı, emniyet müdürü defterdar, millî eğitim gençlik ve spor il müdürü, sağlık ve sosyal yardım il müdürü ve müftü, ilçelerde, belediye başkanı, ilçe emniyet üst görevlisi, malmüdürü, millî eğitim gençlik ve spor ilçe müdürü, sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının ilçe üst görevlisi ve müftü vakfın müteveli heyetidir.

Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir.

Her faaliyet dönemi için il ve ilçelerde hayırsever vatandaşlar arasından valinin seçeceği üçer kişi müteveli heyetinde görev alırlar.

Vakfın gelirleri

MADDE 8. — Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının gelirleri;

- a) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonundan aktarılacak miktardan,
- b) Mahalli İdare bütçelerinden % 2 oranında ayrılacak paydan, (Köyler hariç)
- c) Her nevi fitre, zekât, bağış (Vatandaşlarca bağışlanacak kurban derileri dahil), teberru ve yardımlardan,
- d) İşletme ve iştiraklerden elde edilecek gelirlerden,
- e) Diğer gelirlerden, Teşekkül eder.

Muafiyetler

MADDE 9. — Bu Kanunla kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları,

- a) Kurumlar Vergisinden, (İktisadi işletmeler hariç)
- b) Yapılacak bağış ve yardımlar sebebiyle Veraset ve İntikal Vergisinden,
- c) Yapacakları her türlü muameleler dolayısıyla Damga Vergisinden, Muafıdır.

Fona ve Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar her türlü vergi, resim ve harçtan muafıdır.

(Hükümetin Teklifi)

GEÇİCİ MADDE — a) 3 üncü maddenin (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

b) Mahallî idareler vakıflara aktaracakları % 2'lik miktar için bütçelerinde aktarma yaparlar.

Yürürlük

MADDE 10. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonu Metni)

GEÇİCİ MADDE — a) 4 üncü maddenin (e) bendi 1986 yılı kazançlarına uygulanır.

b) Mahallî idareler vakıflara aktaracakları % 2'lik miktar için bütçelerinde aktarma yaparlar.

Yürürlük

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

2 . 5 . 1986

Başbakan
T. Özal

Devlet Bak. Başbakan Yrd.
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
M. T. Titiz

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. Emiroğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. N. Türel

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu